

Det fina partiet

FREDRIK SEGERFELDT GRANSKAR VÄNSTERN DEL 1. Det finns två partier i Sveriges riksdag som har sin bakgrund i en totalitär, våldsbejakande rörelse. Bara det ena får den granskning det förtjänar. Medan Sverigedemokraterna möts av välförtjänt skepsis, kommer vänsterpartister gång på gång undan med att stödja politiskt våld och diktatur. Vad är det som gör att Vänsterpartiet betraktas som rumsrent?

[Fredrik Segerfeldt](#)

Publicerad 27 mars 2017

”När vi förhandlar med regeringen ordnar vi mer resurser till vården och gratis glasögon för barn. SD:s partitoppar talar om att begränsa pressfriheten och asflabbar åt grova judeskämt.”

Med de orden [protesterade](#) Jonas Sjöstedt högljutt mot parallellerna mellan Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna. Moderaterna använder V för att

normalisera SD, menade han. Det må så vara. Det är i varje fall inte syftet med denna artikel, som i stället använder SD för att avnormalisera V. För hur orimligt är det egentligen att likställa de två partierna?

En lite ytlig jämförelse skulle kunna lyda ungefär så här: De befinner sig på var sin ytterkant i svensk politik, präglas av ett totalitärt förflutet och har medlemmar som måste uteslutas för att de inte är demokrater. Bägge har svansar som sysslar med hat, hot och våld.

Det är ett resonemang som får en stor del av svensk offentlighet att sparka bakut. Äpplen-och-pärontaktiken i Sjöstedts citat ovan är talande. I stället för att jämföra de två partiernas sjukvårdspolitik kontrasterar han V:s ökade offentliga utgifter mot två av SD:s typiska övertramp. Det är inte främst Sverigedemokraternas *politik* som gör dem till paria. När det gäller såväl regeringens som Moderaternas flyktingpolitik är det numera få som är nöjdare än Jimmie Åkesson. Och i frågor som inte rör invandring har SD ändrat uppfattning som medlemmarna byter skjortor, vilken färg de än har. Det är i stället *historien* och *företrädarna* som gör dem oberörbara. Ur det perspektivet är det intressant att titta på motsvarigheterna i Vänsterpartiet.

En besvärlig historia att göra upp med

”Vänsterpartiets historia består både av mycket positiva delar och av delar som förtjänar hård kritik. Vi har som inget annat parti fått ompröva vår historia och lära av den.” Så skriver Sjöstedt i ovannämnda artikel.

Men stämmer det? Hur såg omprövningen och lärdomarna i så fall ut? För drygt tio år sedan valdes Ida Gabrielsson till ordförande i Ung vänster (UV). I samband med det [sade](#) hon: ”Jag är kommunist för jag tycker att vi har en stolt historia.” Ungefär samtidigt gick moderpartiet igenom en sedvanlig falangstrid som kommunisterna vann. Lars Ohly valdes till ordförande medan de mer frihetliga bröt sig ur och bildade Vägval vänster.

I sammanhanget är det relevant att ställa frågan vad det egentligen innebär att ”göra upp” med sin historia. Går det, alltid?

Trots att han fler gånger än det finns strutar på ett Ku Klux Klan-möte har förklarat varför han gick med i ett parti som är sprunget ur Vit makt-rörelsen får Jimmie

Åkesson fortfarande frågan. Antingen litar journalisterna inte riktigt på vad han säger, eller så tycker de inte att svaret är tillfredsställande.

Det är en rimlig hållning. En rörelses karaktär kan säga så mycket om en person som engagerar sig i den att det inte räcker att ta avstånd i efterhand. Ideologin och människosynen kan vara så besvärande att inte ens alla pudlar på Östermalm kan göra personen politiskt anständig, särskilt när det gäller någon som strävar efter att med staten i ryggen bestämma över oss andra. Man får helt enkelt se sig om efter en annan karriär.

En rörelses karaktär kan säga så mycket om en person som engagerar sig i den att det inte räcker att ta avstånd i efterhand.

Jonas Sjöstedt får sällan motsvarande fråga. Det ska han vara glad för. V-ledaren har en mjukare framtoning än företrädaren Lars Ohly. Han är lenare i sitt tonfall, avhåller sig från att ge motståndare fingret i [direktsänd TV](#) och tar tydligt avstånd från kommunismen. På samma sätt som Jimmie Åkesson förklarar att det inte var nazistuniformerna som lockade honom till SD vill Sjöstedt göra gällande att det inte var det totalitära som lockade honom till VPK. I [en personlig betraktelse](#) berättar han att det var den västeuropeiska kommunismen, inte den östeuropeiska, som fick med honom i partiet. Sjöstedt gick med i Kommunistisk ungdom 1978. Två år tidigare hade partiledaren Lars Werner, i egenskap av gäst vid kommunistpartiets kongress i Moskva, [förklarat](#) att Sovjetunionen ”i handling bevisat socialismens överlägsenhet”. Tre år tidigare hade Jörn Svensson [skrivit](#) att det i VPK:s Sverige skulle vara ”olagligt att väcka fråga om inskränkning eller raserande av det beslutssystem socialismen byggt upp”. Svensson var mångårig ledamot i såväl riksdagen som partistyrelsen och av många ansedd som chefsideolog. Det var ingen demokratisk organisation Sjöstedt sökte sig till.

Låt oss gå tillbaka till rötterna.

I borgerliga kretsar brukar man skoja lite ironiskt om att ”splittringen var bra och nödvändig”. Det man då syftar på är resultatet av det tidiga 1900-talets maktkamp inom Socialdemokraterna mellan dem som vill gå den fredliga vägen mot socialismen och dem som valde våldets väg. När revolutionärerna förlorat striden bildade de 1917 Sveriges socialdemokratiska vänsterparti (SSV). Redan i november samma år, då Vladimir Lenins bolsjevikiska maktövertagande ägde rum, märktes den avgörande skiljelinjen. Medan socialdemokraterna kallade sovjetkommunisterna för vad de var – en terrorregim – hälsade vänstersocialisterna statskuppen med entusiasm (Ohlsson 2014, sid 192).

Efter ytterligare en splittring fyra år senare bildades Sveriges kommunistiska parti (SKP), en underavdelning av Komintern, en världsomspännande rörelse som styrdes från Moskva. Det är det som i dag är Vänsterpartiet, ett parti som [stod bakom](#) Josef Stalins terror och anfallskrig mot våra grannländer.

Våldets röda tråd

År 2015 bröt Sverigedemokraterna med sitt ungdomsförbund, Sverigedemokratisk ungdom (SDU). Konflikten handlade om huruvida partiet ska vara stort och brett och på sikt bli statsbärande eller om det ska vara mer ideologiskt renlärt.

Moderpartiet prioriterade makt medan ungdomarna satsade på idéer.

Det är det som idag är Vänsterpartiet, ett parti som stod bakom Stalins terror och anfallskrig mot våra grannländer.

I Vänsterpartiet pågick ungefär samtidigt en liknande kamp. I centrum stod Markus Allard, ordförande för Ung vänster i Örebro län. Han uttryckte stöd för Revolutionära fronten (RF), en antidemokratisk våldsorganisation vars medlemmar har dömts för ett stort antal brott med politiska motiv, och vägrade sedan vid upprepade tillfällen ta avstånd från organisationen.

Allard [försvarade](#) sig med argumentet att vinster i välfärden är värre: ”Det är våld, det är att sätta sig över en demokrati. Det är inte i närheten av det som Revolutionära Fronten har gjort, eller står anklagad för.” Det var inte första gången Allard var i blåsväder. Året innan [liknade](#) han Stefan Löfven vid Adolf Hitler. Hur ska man förstå en världsbild där en socialdemokrat som accepterar privata företag är att jämföra med en brutal folkmordsdiktator? Jo, man kan gå tillbaka till andra världskriget och dåvarande SKP:s [analys](#) av dess orsaker: ”Det är Hitler och den internationella fascismen, denna kapitalismens mest expansiva och barbariska form, som tänt branden.”

Nazismen sågs som kapitalism på speed. Detta eftersom bägge systemen tillät privat ägande av produktionsmedlen. Vinst sågs som stöld av de anställdas arbete och kapitalismen, precis som nazismen, en företeelse som måste kullkastas med våld.

Jonas Sjöstedt [försvarade sig](#) med att Allard är en del ”av en liten grupp pojkar, som har gett sig in i Vänsterpartiet för att provocera på en helt annan politisk plattform”. Det höll nio kvinnliga UV-medlemmar från fyra olika distrikt inte med om. I en [debattartikel](#) protesterade de mot behandlingen av Allard och menade att de behöver sina kamrater i RF och AFA i ett kapitalistiskt samhälle som blir allt osäkrare och farligare.

Egentligen handlade striden i Vänsterpartiet inte om Allard, utan om hur partiet ska förhålla sig till rättsstaten och politiskt våld. Men han blev en symbol i en batalj

som inte ville lägga sig. I ytterligare [en artikel](#) krävde tjugofyra företrädare från åtta av UV:s tjugotvå distrikt att Allards uteslutning skulle hävas. En av undertecknarna var Blekingedistriktets ordförande, Erik Drottman. På direkt fråga om sin inställning till RF [svarade han](#): ”De är hjältelika. (...) Mig veterligen säger våra stadgar ingenting om vilken inställning vi bör ha till antifascistiskt våld.” Drottman är enligt [distriktets hemsida](#) fortfarande ordförande i Ung Vänster Blekinge.

Inte bara ungdomar

Det är lätt att avfärda dessa uttalanden som ungdomssynder. Men det är inte bara medlemmar i ungdomsförbundet som begår övertramp, utan det gör även fullvuxna företrädare. Ett exempel är Simon Fors, ledamot i kommunfullmäktige i Pajala, som har [skrivit](#) att ”[i]nga moderater förtjänar annat än bly”, ”[a]lla tänkande människor förespråkar väl Per Gudmundsons avrättning” och att han verkligen ”önskar dessa människofientliga svin som styr vårt land allt ont. Vill se dem drabbas av sjukdom och lidande.” Simon Fors

representerar [fortfarande](#) Vänsterpartiet i Pajala kommunfullmäktige.

Ett annat exempel är ledningen för Vänsterpartiet i Helsingborg. Fyra företrädare, inklusive lokalordföranden och gruppledaren i kommunfullmäktige, [skriver](#) i en debattartikel att ”[a]llt politiskt våld i Venezuela har iscensatts av den politiska högern” och att landets problem ”visar att kapitalismen inte kan regleras genom demokratiska beslut.”

En mer centralt placerad vänsterpartist är Jenny Bengtsson, Stockholmsordförande för Hotell- och restaurangfacket, ledarskribent i tidningen ETC samt ersättare i riksdagen. Bengtsson har enligt [Stiftelsen Expos chef](#) främjat ett evenemang med en antisemitisk artist och när Kubas kommunistdiktator avled i fjol [skrev](#) hon ”Castro dog idag. Stor sorg, stor man.”

En ännu viktigare Vänsterpartist är Lars Ohly, som [skrivit](#) att de ”aldrig [får] acceptera ett demokratibegrepp som står höjt över klasskampen” och att ”[d]et kan vara så att inskränkningar av de demokratiska fri- och rättigheterna är den enda möjligheten för arbetarklassen att slå vakt om den största demokratiska reformen vi känner till – avskaffandet av utsugningen och kapitalismen.”

Vad finns kvar i dag?

På 1990-talet, i efterdyningarna av sovjetkommunismens fall och Östeuropas befrielse, tillsatte V en utredning som skulle kartlägga relationerna med diktaturerna i öst. Resultatet blev vitboken *Lik i garderoben*. En av författarna, Ulf Nymark, [hävdade](#) ett decennium senare med bestämdhet att skriften enkom var en *redovisning* av kontakterna och inte någon *politisk uppgörelse*. Nymark ställde frågor som inte har fått något svar:

Vad är orsaken till att VPK över huvud taget betraktade dessa partier som broderpartier? Hur såg den gemensamma uppsättningen gener som VPK delade med partierna i öst ut? Vad utgjorde basen för den djupt kända släktskapen? Och kanske viktigast av allt: Vad fanns kvar av det gemensamma arvet år 1990 och vad finns kvar idag?

När det gäller Sverigedemokraterna ställer vi med rätta frågan om vad det är som gör att dess företrädare gång på gång avslöjas med grov rasism och andra djupt besvärande beteenden. Även om öppna rasister blir uteslutna undrar vi vad det är i partiet som lockar sådana personer.

Även om de värsta extremisterna blir uteslutna ställer vi oss alltför sällan frågan vad det är i V som attraherar människor som tycker att ett skolföretags reguljära verksamhet är att jämställa med brandbomber och knivhugg.

På samma sätt finns det skäl att undra vad det är i Vänsterpartiet som gör att dess företrädare gång på gång uppvisar stöd för politiskt våld och diktatur. Även om de värsta extremisterna blir uteslutna ställer vi oss alltför sällan frågan vad det är i V som attraherar människor som tycker att ett skolföretags reguljära verksamhet är att jämställa med brandbomber och knivhugg.

Nymarks sista fråga löd: ”Vad finns kvar idag?”

Den tjugotredje augusti 1939 skrev Joachim von Ribbentrop och Vjatjeslav Molotov under den icke-angreppspakt som bär de bägge utrikesministrarnas namn, och som delade upp Polen, Baltikum och Finland mellan Nazityskland och Sovjetunionen. En dryg vecka senare kunde så Hitlers trupper invadera Polen och därmed starta andra världskriget. SKP, det vill säga det som i dag är Vänsterpartiet, ställde sig bakom avtalet och stämplade Polen som imperialistiskt. Sovjetunionens anfall mot Finland senare samma år försvarades fullt ut. Då valde Carl-Henrik, trettio och några fyllda, att ansluta sig till partiet.

Så sent som i fjol var samme Carl-Henrik med på Vänsterpartiets partikongress i Örebro och när han avled senare samma år hade partiet sorg, ty han är mer känd som C-H Hermansson, partiledare under åren 1964–1975. I samband med hans bortgång hyllade [en stor del](#) av svensk offentlighet honom som en gammal mysfarbror. Jonas Sjöstedt [lyfte fram](#) att det var under Hermanssons ledning som partiets väg mot självständigt från Moskva inleddes, och tog protesterna mot Sovjetunionens blodiga invasion av Tjeckoslovakien 1968 som exempel. Sjöstedt nämnde dock inte att Hermansson tolv år tidigare hade kallat den ungerska folkresningen mot kommunismens brutalitet för ett ”kapitalistiskt kupp försök” som

måste slås tillbaka av ”det arbetande folkets väpnade makt” (Ohlsson 2014, sid 346). Sjöstedt tog inte heller upp Hermanssons [tal](#) i Moskva 1953, i samband med Josefs Stalin begravning: ”Stalin har varit läraren och ledaren inte blott för Sovjetunionens folk, utan för arbetarklassen i alla världens länder. I vårt partis fortsatta arbete måste vi bättre än hittills utnyttja och i handling omsätta Stalins lära.”

Stå upp för Peter Stormare

I februari 2017 skrev polisen Peter Springare ett invandringskritiskt inlägg på Facebook. Det fick stor uppmärksamhet och möttes av kritik. Som stöd startades därför Facebook-gruppen Stå Upp För Peter Springare.

Som en parodi på denna skapade då någon Facebook-gruppen ”Stå upp för Peter Stormare”. Där raljerar journalister och andra över de så kallade invandringkritiska internetaktivisternas okunskap, usla språkbehandling och rättshaverism. Med humor och ironi klappar medlemmarna i eliten varandra på ryggen. Det är Sverigedemokraterna och deras sympatisörer, så kallade sanningssägare, vi driver med.

Ja, jag skriver ”vi”, för jag var med i den numera nedlagda gruppen. Det var även ovan nämnda Jenny Bengtsson. Vi tillhör bägge eliten, har tillgång till media och har suttit i samma panel i morgon-TV.

Egentligen borde jag förhålla mig till Bengtsson som jag förhåller mig till SD och deras stödtrupper. Hon är vänsterextremist. Som vi såg ovan har hon gjort sig känd för att rada upp övertramp. Ändå delar jag såväl TV-soffor som politiska Facebook-grupper med henne. Det gör jag inte med sverigedemokrater.

Egentligen borde jag förhålla mig till Bengtsson som jag förhåller mig till SD och deras stödtrupper.

Hur kommer det sig? Varför förhåller vi oss annorlunda till vänsterpartister än till sverigedemokrater? Varför känner vi oss mindre obekväma i de förras sällskap än i de senares? Det är förmodligen en fråga om klass och smak. Vi känner estetisk samhörighet med vänsterpartister. De pratar som vi, klär sig som vi, går på samma restauranger och barer och betar sig som vi. De har samma utbildning. De är en del av samma etablissemang, helt enkelt.

Det är inte så konstigt, för V är ett utpräglat medelklassparti. I SCB:s [partisympatiundersökning](#) från november 2016 var Vänsterpartiet större

bland tjänstemän än bland arbetare och större bland högutbildade än bland lågutbildade. För Sverigedemokraterna var det tvärt om.

Det kan vara ett av skälen till att de två partierna behandlas olika. Vänsterpartiet är helt enkelt ett fint parti.

Litteratur

Ohlsson, Per T (2014), *Svensk politik*. Lund: Historiska media

Det fina hatet

FREDRIK SEGERFELDT GRANSKAR VÄNSTERN DEL 2. Påståendet att kommunismen ligger bakom brott mot mänskligheten är fortfarande kontroversiellt. Det är socialt acceptabelt att hata någon på grund av föräldrarnas inkomst eller partitillhörighet. Hat som kommer från högerextremister fördöms – så varför blir hatet plötsligt okej när det kommer från vänster?

[Fredrik Segerfeldt](#)

Publicerad 29 mars 2017

”Då gör vi revolution.” Så löd svaret jag fick av den socialdemokratiska debattören Daniel Suhonen, efter en tv-debatt för några år sedan.

Frågan gällde om alliansregeringens begränsade reformer verkligen kunde motivera vänsterns aggressiva retorik: ”När hela arsenalen av invektiv är uttömd på arbetslinjen, vad ska ni då säga när vi inför nattvaktarstaten?” Trots att stämningen i taxin var lätt uppsluppen etsade sig orden fast i mitt minne: ”revolution”.

Även om Suhonen nog inte menade allvar så är det inte enda gången han talat i sådana ordalag. 2015 [sade](#) han: ”Jag vill ha en politik som bidrar till ett socialistiskt samhällsbygge. Och blir det att ta upp Kalashnikoven och skjuta, då gör vi det.”

”Jag vill ha en politik som bidrar till ett socialistiskt samhällsbygge. Och blir det att ta upp Kalashnikoven och skjuta, då gör vi det.”

Det här är ingen anklagelse mot Suhonen, som är en hygglig prick, utan en illustration av hur lättvindigt vi i Sverige ser på den odemokratiska socialismens brott mot mänskligheten.

Kommunismens brott mot mänskligheten

Julian Betters föräldrar var polska kommunister som partiet skickade till Sovjetunionen. Som en del i kommunistregimens etniska utrensningar avrättades Julians pappa medan han själv och mamman sattes i koncentrationsläger. I boken Jag var barn i Gulag berättar han om sina sju första levnadsår präglade av köld, undernäring och misshandel. Julian, som i dag är pensionerad lärare i Täby, var ett av få barn som överlevde Gulag.

Även om de flesta är överens om att det handlar om miljontals offer varierar bedömningarna av antalet döda i det sovjetiska lägersystemet stort. En liknande, ofta väldigt infekterad, sifferexercis finns när det gäller kommunismens offer som helhet.

R J Rummel, en numera avliden professor i statsvetenskap som var verksam vid University of Hawaii, ägnade sin forskargärning åt att kartlägga staters massdödande av sina egna medborgare och [kom fram till](#) att kommunismen hade 110 miljoner människoliv på sitt samvete.

Andra experter anger en lägre siffra.

Även om det bakom varje nummer finns en människa är det mest intressanta inte det exakta antalet, utan att kommunistiska regimer under så lång tid, under så olika omständigheter och på så olika platser har betett sig på liknande sätt. Såväl i Sovjetunionen som i Kina och Kambodja begick kommunisterna brott mot mänskligheten, något som den internationella rätten [definierar](#) som ”ett vidsträckt och systematiskt angrepp riktat mot civilbefolkning med insikt om angreppet”. Alla kommunistiska stater som någonsin har existerat har varit diktaturer som har begått systematiska brott mot de mänskliga rättigheterna.

Alla kommunistiska stater som någonsin har existerat har varit diktaturer som har begått systematiska brott mot de mänskliga rättigheterna.

Hur kommer det sig att denna fråga är så kontroversiell, att den är omgärdad av en hetsig diskussion? När det gäller de brott som den andra av 1900-talets två dominerande totalitära ideologier har begått råder det konsensus, förutom bland obskyra förintelseförnekare. Men när kommunismens brott kommer upp till diskussion rycker avant-gardet ständigt ut till försvar. Det är som att historien, förbrytelseerna och de släckta människoliven inte riktigt tas på allvar.

Skillnaden kan visserligen bero på att Nazityskland blev grundligt besekrat, medan Sovjetunionen vann andra världskriget. Och på att varken Ryssland eller Kina i dag är några öppna samhällen. Men den kan också bero på att få personer med några viktiga positioner i samhället eller med tillgång till betydande arenor tycker sig ha anledning att försvara nazismen eller att vifta bort dess brott.

Massmördarmys

I februari i år spelade proggbandet Nynningen på Fasching i Stockholm. I [DN](#) recenserar Po Tidholm konserten och sätter stämningen genom att återge bandet Knutna nävars textrader som hyllar Stalin. Via mejl frågar jag honom om det inte finns något mer att säga än att det låter gammalt. Tidholm svarar: *”Jo, och jag säger också att den där retoriken ledde till fraktionsstrider, att proggs scenen imploderade och att den politiska musiken inte hämtade sig förrän det kom en generation artister som inte visste något om proggens politiska baggage. Ordet ’gammal’ använder jag på ett helt annat ställe i texten. Det är uppenbart att jag tycker att ’Knutna nävar’ var pajasar.”*

Vidare frågar jag honom om han skulle skriva en recension av ett band som står för en annan våldsbejakande extremism, låt säga Vit makt, utan att ta avstånd från ideologin?

Tidholm: *”Att Nynningen står för ’våldsbejakande extremism’ är din bedömning. Jag tar inte ställning för eller emot någon ideologi eftersom jag betraktar Nynningen som en musikgrupp som når verkshöjd. Så vitt jag vet finns det inga Vit makt-artister som varit i närheten av nå verkshöjd eller ens strävat efter ett konstnärligt uttryck. Det är alltså en hypotetisk fråga.”*

Segerfeldt: *”I låten ’De verkliga terroristerna’ från 1976 tar Nynningen Baader-Meinhof-ligan i försvar. Skulle du recensera en konsert av ett*

terrorstödande band om det inte råkade handla om just vänsterextremt våld?”

Tidholm: *”Jag har inte bedömt den låten, den spelades inte på konserten jag var på och jag har aldrig hört den. I min text problematiserar jag proggen politiska musik i allmänhet och kommer fram till slutsatsen att den sällan åldras väl. Till stor del därför att den – och det här gäller både text och musik – skapades i en annan tid med andra ideal och en annan estetik. Jag kan inte svara på om Nynningen – som jag inte ens gillar särskilt mycket – är ett ’terrorstödande’ band idag eller någonsin varit, det får du fråga dem om. Din fråga går alltså inte att svara på eftersom den ju egentligen bara är ett påstående.”*

Problemet med musiker som hyllar Stalin är enligt Tidholm alltså inte hyllandet i sig, utan att det splittrar vänstern. Trots att han inte ”tar ställning för eller mot någon ideologi” betraktar han inte stalinister som fiender till demokrati och mänskliga rättigheter, utan reducerar dem till ”pajasar”. Nynningen, som i låten ”Bolsjevikernas parti” sjunger att ”partiets miljoner fingrar knyts till en enda krossande hand”, är i hans värld inte våldsbejakande extremister. Stöd till terrorister är inte stöd till terrorister.

Problemet med musiker som hyllar Stalin är enligt Po Tidholm alltså inte hyllandet i sig, utan att det splittrar vänstern.

Så är vi tillbaka i det där med klass. Tidholm undviker att svara på frågan om parallellen mellan proggen och vit makt-rörelsen genom att avfärda det ena våldsbejakande och extrema kulturuttrycket som för dåligt. Stalinister accepteras för att de är begåvade, medan nazisterna förkastas för att de saknar ”verkshöjd”. Brott mot mänskligheten är inte brott mot mänskligheten när det görs med stil. Det fina hatet.

Förnekande och förminskande

Den inställning som Tidholm ger uttryck för har en lång nutidshistoria, som började med Per Ahlmark. 1994 utkom den före detta FP-ledaren med boken *Vänstern och tyranniet* i vilken han med citat belade hur ledande svenska debattörer på olika sätt uttryckt stöd för några av det förra seklets mest blodtörstiga förtryckarregerier. Både politiker som Olof Palme, Pierre Schori och Birgitta Dahl och intellektuella som Jan Guillou, Sven

Lindqvist, Olof Lagercrantz och PO Enquist blev påkomna med handen i syltburken.

Motattackerna lät inte vänta på sig. Eftersom citat är citat och brott mot mänskligheten brott mot mänskligheten fanns det inte mycket att säga emot i sak. I stället blev svaret raljanta attacker på författarens person. I DN Kultur [refererade](#) Per Jönsson lanseringsseminariet genom att kalla Ahlmark för en "rättfärdighetens lärare" som är "lika blockerad som magister [Jan] Myrdal". En som försvarar Pol Pots mord på en fjärdedel av den egna befolkningen jämförs med en som kritiserar detta försvar. I samma tidnings [anmälan](#) av boken tog idéhistorikern Sverker Sörlin till ett liknande knep: "För att vi inte ska somna skriker han oss i örat. Han är en magister som med facit i hand enväldigt och grötmyndigt underkänner världshistoriens svenska kommentatorer..."

Det fortsatte med *Kommunismens svarta bok*, en fransk forskningsantologi som systematiskt gick igenom ideologins brott och vars redaktör, Stéphane Courtois, uppskattade det totala antalet dödsoffer till 100 miljoner. I förordet skriver han vidare: "När ett kulakbarn i Ukraina dör av hunger efter att medvetet ha drivits till svält av den stalinska regimen så är detta 'likvärdigt' med när ett judiskt barn i Warszawagettot dör av hunger efter att ha drivits till svält av den nazistiska regimen."

På ett [seminarium](#) om boken på Södertörns högskola 1999 relativiserade C-H Hermansson brotten genom att referera till skolskjutningar i USA och kriget i Kosovo, och efterlyste svarta böcker om nationalism och kapitalism. Det är inget särskilt med hans ideologi och dess mördande, tycktes han vilja säga.

När boken kom på svenska [protesterade](#) ett antal intellektuella. Journalisten och författaren Stefan Lindgren, som varit redaktör för maoistiska SKP:s tidning Gnistan, menade att det är "en snedvridning av historien att säga att kommunisterna har begått 1900-talets värsta brott". En historiedoktorand på Södertörns högskola med medlemskort i Vänsterpartiet, Werner Schmidt, kände sig "angripen i [s]in integritet som historiker". Trotskisten Håkan Blomqvist, även han historiker på Södertörn, gav ut [en skrift](#) som avvisade påståendet att Lenin var en massmördare (i trotskisternas värld var det Stalin som korrumpade kommunismen).

Ville vänsterregimerna bara väl?

Och så har vi diskussionen kring Forum för levande historia (FFLH). Det är en myndighet som skapades av dåvarande S-regeringen år 2001 med

målet att främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter, med utgångspunkt i Förintelsen.

Efter makttillträdet 2006 utökade alliansregeringen FFLH:s uppdrag till att även inkludera kommunismens brott mot mänskligheten. Det tog hus i helvete. 466 forskare i historia och samhällsvetenskapliga ämnen skrev på ett [upprop](#) i protest mot ”statlig kampanjhistoria”. I artikel efter artikel protesterade vänsterintellektuella. Aftonbladets kulturchef Åsa Linderborg [dundrade](#): ”Lägg ner Forum för levande propaganda.”

Det finns visserligen ett antal problem med ideologiproducerande myndigheter. Men det är ändå talande att Vänsterpartiet vill lägga ner FFLH. Man undrar om partiets egentliga drivkraft verkligen är rädsla för ideologisering av myndigheter, eftersom det är en rätt vanlig företeelse i övrigt, särskilt när vänstern styr. Då kommer vi till den klassiska mål och medel-diskussionen. Den brukar gå ungefär så här: Kommunisterna hade ett gott syfte, men använde terrorn som verktyg. Nazisterna, däremot, hade terrorn som själva målet. Och därför går varken de två ideologierna eller deras brott att jämföra. Som en historielärare [uttrycker](#) det i en forskningsrapport: ”Kommunisterna kände sig tvungna att massmörda, en verksamhet de ansåg vara tråkig, till skillnad från nazisterna som dödade av ren lust.” Eftersom det är allmänt accepterat att massdödandet låg i själva naturen när det gäller nazismen talar man i detta fall om *ideologins* brott. Men eftersom massdödandet i kommunismens fall betraktas som olycksfall i arbetet hade dessa brott enkom begåtts *i kommunismens namn* eller *av kommunistiska regimer*, inte av kommunismen som sådan. Man kan avfärda det hela som semantik, men ord är viktiga. Och den svenska vänstern har slagits med näbbar och klor för att distinktionen ska förbli tydlig.

Det är visserligen svårt att se kommunismens mål som gott, eftersom det var att avskaffa den mänskliga rättighet som heter äganderätt, vilket kanske är en bisak i sammanhanget. Men finns det inte ett annat sätt att se på premisserna? Ville Adolf Hitler verkligen det tyska folket ont, utifrån sitt eget perversa ideologiska perspektiv? Ville han inte att flertalet av de egna medborgarna skulle leva ett långt och rikt liv? Var det inte bara så att en massa människor var i vägen och därför måste röjas undan för att målet skulle kunna uppnås?

Och var det inte ungefär så kommunisterna i såväl Sovjetunionen som Kina och annorstädes resonerade? Och var det inte samma brist på tro på den enskilde

människans rätt till liv som gjorde att de betedde sig på ett liknande sätt som nazisterna? Och var det inte politikens obegränsade makt över människor, så som den endast kan ta sig uttryck i totalitarismen, som förutom dödandet och förtrycket var den gemensamma nämnaren?

Det går att i efterhand försköna även nazismen. Men det är det få personer med någon etablerad position i samhället som har något intresse av. Som ett resultat av den omfattande debatt som ägde rum ändrade FFLH sitt uppdrag från ”*Kommunismens brott mot mänskligheten*” till ”*Kommunistiska regimers brott mot mänskligheten*”. Det var inte längre ideologin som var brottslingen, utan enbart makthavarna. På så sätt kunde extremvänstern fortsätta att hävda att dessa regimer inte var äkta kommunism, att det inte fanns någon koppling mellan Marx och de tiotals miljonerna mördade människorna och att det finns en grundläggande skillnad mellan de två totalitära ideologierna.

På så sätt kunde extremvänstern fortsätta att hävda att dessa regimer inte var äkta kommunism, att det inte fanns någon koppling mellan Marx och de tiotals miljonerna mördade människorna.

Omformulering öppnade också upp för möjligheten att byta ut ”kommunistiska” med ”liberala”, ”borgerliga” eller ”kapitalistiska”. För det har ju förekommit organiserade massmord även i sådana regimer, eller i alla fall med inblandning av länder som var liberaldemokratiska rättsstater med marknadsekonomi, och då slapp man diskussionen om kopplingen mellan den totalitära ideologin och massmördandet.

En överlevares ord

Jag mejlar några frågor till Julian Better, han som var barn i Gulag, om hur han ser på saken.

Segefeldt: *Med tanke på det upplevde i din barndom, hur ser du på att det i Sveriges riksdag finns ett parti som har sin bakgrund i samma rörelse som Stalin?*

Better: ”Jag förstår inte hur svenskar kan rösta på ett parti som V. Jag köper inte svenska kommunisters förklaring att ”vi skulle aldrig...”. En totalitär ideologi är som ett gravitationsfält. Allt dras mot mitten. För eller senare kommer ett parti med marxismen som ideologi att förvandlas till mördare.”

”För mig är att hylla Stalin exakt samma sak som att hylla Hitler.”

Segerfeldt: Hur ser du på att det fortfarande finns personer i svensk offentlighet som hyllar Stalin?

Better: ”För mig är att hylla Stalin exakt samma sak som att hylla Hitler.”

Segerfeldt: *Hur ser du på dem som i dag kallar sig kommunister?*

Better: ”Första generationen kommunister (som mina föräldrar) hade ingen aning vad kommunismen är. Folk som i dag kallar sig kommunister är mycket värre än deras föregångare på 20- och 30-talet. De saknar all moral, allt medlidande med miljoner offer.”

Litteratur

Better, Julian (2013), *Jag var barn i Gulag*. Stockholm: Albert Bonniers förlag.

Courtois, Stéphane, Nicolas Werth, Jean-Louis Panné, Andrzej Paczowski, Karel Bartosek och Jean-Louis Margolin (1997), *Le livre noir du communisme – Crimes, terreur, répression*. Paris: Robert Laffont.

Det fina våldet

FREDRIK SEGERFELDT GRANSKAR VÄNSTERN DEL 3. Många blir mer upprörda när man granskar politiskt vänstervåld än när man utövar det. I Sverige är våldsbejakande antidemokratiska krafter välkomna in i etablissemangsvärmen, bara de är vänster.

[Fredrik Segerfeldt](#)

Publicerad 31 mars 2017

”Jag skiter fullständigt i ett litet grillparty hos honom.”

Så [kommenterade](#) Martin Fredriksson en brandbombsattack som den autonoma rörelse han var medlem i hade genomfört mot ett S-kommunalråd i Linköping. Tretton år senare vann Fredriksson det finaste priset för grävande journalister, Guldspaden, och blev nominerad till Stora journalistpriset. Däremellan hann han dömas för misshandel av en politisk motståndare.

Tretton år senare vann Fredriksson det finaste priset för grävande journalister, Guldspaden, och blev nominerad till Stora journalistpriset. Däremellan hann han dömas för misshandel av en politisk motståndare.

Varken Fredriksson eller hans forna vapendragare Mathias Wåg sticker under stol med sin bakgrund i våldsvänstern. Wåg, som var med och grundade Antifascistisk aktion (AFA) och som är dömd för en attack mot Dagens Nyheter, berättar gärna att han fortfarande samarbetar med organisationen. Ändå väljer både Aftonbladet och Expressen att anlita deras journalistkollektiv Researchgruppen, som Fredriksson nu lämnat.

Ola Sandstig, en frilansjournalist med lång erfarenhet från några av landets tyngsta redaktioner, jobbade med en artikel om Researchgruppen till nyhetsmagasinet Fokus. När han var i stort sett klar med reportaget avbröt tidningen samarbetet. Dåvarande redaktionschefen Anna Körnung ville inte [berätta varför](#), utan ”identifierade vissa frågetecken” och ”kände [s]ig inte helt trygg med publicering”. Vidare gömde hon sig bakom uttrycket ”sammantagen bedömning”. Dåvarande chefredaktören, Martin Ahlquist, [var](#) lite mer konkret: ”Fokus ställer extrema krav på källkvalitet, intellektuell hederlighet, journalistisk verkshöjd och språklig kvalitet.” Den [egentliga orsaken](#) var en Twitterstorm, skapad av den extremvänster som Sandstig granskade. Orsaken till drevet var att Sandstig hade mejlat den främlingsfientliga tidningen Fria Tider och frågat om den hade tillgång till ett förundersökningsprotokoll om Fredriksson.

Den egentliga orsaken var en Twitterstorm, skapad av den extremvänster som Sandstig granskade.

Det finns inget Expo för Vänsterpartiet och dess svansar, det vill säga en strukturerad och uthållig kritisk granskning av de vänsterextrema. Det är ett av skälen till att denna artikelserie är nödvändig, men det gör också researchen svårare. Man måste leta länge och använda en lång rad olika och ibland spretiga källor för att få ihop ett material som håller. Och i detta arbete leder Google en systematiskt till högerextrema sajter som Avpixlat eller, ännu värre, nazistiska Nordfront. Det är nämligen där det finns mest information om våldsvänstern. De två rörelserna lever i symbios med varandra.

Att använda sådana sajter som källor är naturligtvis att avråda (och inga sådana sidor är källor till någon uppgift i denna text). Men visst är det underligt att en granskning av två (före detta?) våldsbejakande extremister ställs in för att en av källorna i reportaget har sin utgångspunkt i en annan sorts extremism. Den ena sorten kan en respekterad frilansreporter inte ens tillfråga om ett myndighetsdokument. Den andra kan man vinna Guldspaden med. Det fina våldet.

För knappt trettio år sedan låg jag hoprullad på gatan hemma i Karlskrona för att skydda mig mot sparkar från ett gäng skinheads. En av dem blev identifierad och dömdes för misshandel. Dessutom har jag senare blivit hotad, flera gånger till döds, från såväl vänster som höger. Jag vet alltså av egen erfarenhet att grovt våld, särskilt politiskt sådant, är fruktansvärt. Den här texten handlar dock inte om våld, utan om den mediala inställningen till rörelser som brukar våld politiskt.

”AFA ser dig”

Platsen är Fristadstorget i centrala Eskilstuna. Det är mars 2012 och vi är en handfull demonstranter som en blåsig lördagseftermiddag [protesterar](#) mot politiskt våld. Inte en enda vänsterperson har slutit upp.

Bakgrunden var [följande](#): Fredrik Nyqvist och en kamrat, båda aktiva i lilla Liberala partiet, hade blivit överfallna och misshandlade av fyra svartklädda män. Fredrik blev så kraftigt slagen att han blev medvetslös, fick hjärnskakning och blev tvungen att tillbringa natten på sjukhus. Han fick senare gå i terapi för att bearbeta våldet, allt medan förövarna skröt om överfallet.

Motivet till attacken var först oklart, men några dagar senare kom det bokstavligen som ett [brev på posten](#), till en tredje medlem i Liberala partiet:

Som du antagligen vet så misshandlades två medlemmar i ditt parti efter torsdagens distriktsmöte. Detta var endast en liten försmak på vad som kommer att hända om ni gör några fler försök att etablera er i Eskilstuna. Vi kommer aldrig att acceptera liberal politik eller andra angrepp på arbetarklassen, och detta kommer inte att passera er obemärkt förbi. Vi ger er nu en chans att lägga ner all politisk verksamhet. Om ni inte gör detta kanske just du blir nästa person att bli fysiskt påmind om konsekvenserna av att bedriva en arbetarfientlig politik.

Antifascistisk Aktion

För att göra budskapet ännu tydligare hade förövarna sprayat ”AFA ser dig” på dörren.

Vi byter ut två ord i brevet ovan: i första stycket ändrar vi "arbetarklassen" till "svenska folket" och i det andra gör vi om "arbetarfientlig" till "svenskfientlig". Om det inte räcker, byt även ut "liberal" mot "socialistisk". Vilka hade reaktionerna blivit då?

Vänstern lyste inte bara med sin frånvaro under demonstrationen på Fristadstorget. Uppropen, de långa indignerade texterna, Twitterdrevnen och statusuppdateringarna på Facebook uteblev. Förutom lokalpressens [rapportering](#) och en [text på nyhetsplats](#) i Expressen var det rätt tyst i svensk offentlighet om vänsterterrorn i Mälardalen, som även drabbade moderater, kristdemokrater och sverigedemokrater.

För att göra budskapet ännu tydligare hade förövarna sprayat "AFA ser dig" på dörren.

Två år senare blev det dock liv i luckan. För då gjorde Janne Josefsson ett reportage i [Uppdrag Granskning](#) om vänstervåldet och intervjuade bland andra Fredrik Nyqvist. Men ilskan riktades inte mot det antidemokratiska våldet, utan mot att det över huvud taget gjordes ett program på temat. Till och med inne på SVT ifrågasattes programmet: "Men varför det? De gör väl någonting bra", [protesterade](#) Josefssons kollegor.

I övriga delar av Mediesverige lät det bland annat så här: Sveriges Radio-journalisten Ametist Azordegan [kallade](#) Janne Josefsson nazist, i [Dagens Arena](#) menade Daniel Mathisen att Uppdrag Granskning "sviker tittaruppdraget" och i [samma tidning](#) skrev Mikael Feldbaum: "Vi med mörkt hår är inte rädda för AFA". Fredrik Nyquist har mörkt hår. Det har även [Rebaz Sanar](#), en då nittonårig moderat från Eskilstuna som bar på överfallslarm sedan han attackerats av våldsvänstern.

På [SVT Opinion](#) hävdade Daniel Wiklander upprört att Josefsson ställde fel frågor och hade fel perspektiv samt att antifascister har rätt till självförsvaret. Wiklander förklarade inte varför dessa så kallade antifascister var tvungna att försvara sig genom att kasta molotovcocktails på Migrationsverkets bilar. 2014 gick generaldirektören Anders Danielsson, som tidigare var chef på Säpo, ut och [krävde](#) ökat skydd för myndigheten och dess personal, efter att 54 attacker av extremvänstern hade polisanmälts under två år. Inte heller förklarade Wiklander var självförsvaret låg i de giftbehållare som två mellanchefer på Arbetsförmedlingen [fick inkastade](#) genom fönstren i sina hem när familjen låg och sov.

Vid tiden för Uppdrag Granskningens-reportaget arbetade Wiklander som chefredaktör för Syndikalisternas [tidning](#). Enligt Anna-Lena Lodenius, författare med S-bakgrund som skrivit en bok om politiskt

extremistvåld, [är en stor del](#) av personerna i AFA engagerade i just Syndikalisterna. Det var alltså Wiklanders kamrater som hade avslöjats som våldsverkare, vilket möjligen kan förklara en del av frenesin i hans attacker på Josefsson. I dag är Wiklander debattredaktör på Sveriges Kommuner och Landstings tidning Dagens Samhälle.

Extremisterna i Kärrtorp

Vi förflyttar oss från Mälardalen till Stockholmsförorten Kärrtorp. Där attackerade medlemmar ur Svenska motståndsrörelsen (SMR) i december 2013 en antinazistdemonstration. Reaktionen lät inte vänta på sig. Händelsen [dominerade nyhetsrapporteringen](#) och sociala media. En vecka senare skulle ytterligare en demonstration i Kärrtorp äga rum.

Först tvekade jag. Men till slut framstod svaret ändå som självklart. På bilderna från den antinazistiska demonstrationen i Kärrtorp syntes de maskerade och beväpnade vänsterextremisterna. I likhet med många andra borgerliga valde jag därför att inte vara med.

Vänstern klagade högt på vår frånvaro. ”Var finns de liberala antifascisterna”, undrade exempelvis Fredrik Jansson i [Folkbladet](#). Vi var visserligen några som ordnade en egen antinazismdemonstration, utan närvaro av våldsvänstern. Men förväntade sig Jansson verkligen att vi ena dagen ska bli misshandlade och dödshotade, och nästa dag demonstrera mot politiskt våld hand i hand med dem som slog och hotade? Och var var de själva i Eskilstuna? Måhända är det inte så farligt när det är moderater och liberaler som drabbas av extremistiskt våld? Eller så är det inte våldet som är deras problem eller demokratin deras prioritet.

Men förväntade sig Jansson verkligen att vi ena dagen ska bli misshandlade och dödshotade, och nästa dag demonstrera mot politisk våld hand i hand med dem som slog och hotade?

Sju nazister [dömdes](#) för våldsamt upplopp, men den som dömdes för det grövsta våldet i Kärrtorp var vänsteraktivisten Joel Bjurström Almgren, som [fick](#) 6,5 års fängelse (5,5 år i hovrätten) för försök till dråp. Han hade knivhuggit en motståndare, i ryggen, två gånger. Denna ”antirasist” [har tidigare](#) dömts för att ha bråkat med en spärrvakt som han kallat ”jävla turk” och för att ha misshandlat en femtonårig pojke.

Trots det finns det en hel rörelse med namnet ”Free Joel” som 7 822 personer gillar på Facebook. I april 2014 ordnade de en demonstration på

Medborgarplatsen i Stockholm och vänstertidningen ETC [intervjuade](#) en av ledarna. På sin [blogg](#) skriver den vänsterpartistiska politikern Daniel Nyström beundrande om "Free Joel" och dess solidaritetsbudskap.

Säpo: största hotet kommer från vänster

Det är skillnad mellan att utöva våld och att hota vårt politiska system. Det är därför vi har både en vanlig polis och en säkerhetspolis. I dag finns det ingen anledning att tro att demokratin skulle vara utmanad av politiska extremister. Säpo gör därför en rimlig bedömning när man säger att de tre våldsamma extremismerna som finns i landet, den till vänster, den till höger och den islamistiska, inte hotar demokratin – men väl vårt politiska systems funktionssätt.

2009 kom en rapport från Säpo och Brottsförebyggande rådet (Brå) om våldsam politisk extremism på den yttersta höger- respektive vänsterkanten. Johan Olsson, chefsanalytiker på Säpo, [sammanfattade](#) budskapet så här:

"Båda grupperna är ett lika stort hot mot samhället, men det finns en direkt avsikt bland de autonoma att påverka partiföreträdare och störa samhällsordningen. De högerextrema har inte samma syfte, men de utgör ett hot eftersom de har tillgång till skjutvapen och sprängämnen."

Därmed bekräftades det argument som högljudda debattörer för fram när de protesterar mot att de två grupperna ens nämns i samma sammanhang, nämligen att de högerextrema utövar kraftigare våld. (Att en del av de mord som de högerextrema har begått inte har politiska motiv utan beror på helt vanlig kriminalitet är en annan sak.) Men samtidigt gör Säpo bedömningen att de vänsterextremas metoder och inriktning är värre ur ett demokratiskt perspektiv. År 2013 [sade](#) chefsanalytikern vid Säpo Ahn-Za Hagström: "Vi bedömer att de autonoma aktivisterna i dagsläget har en större förmåga än vit makt-anhängarna att använda våldsamma metoder strategiskt och systematiskt." Vänstern är helt enkelt mer politiskt utstuderad, har mer finess.

Vänstervåldet har utövare, försvarare och sympatisörer djupt inne i olika delar av de mest centrala samhällsfunktionerna.

Det finns också en tredje analys, och det är den som är huvudbudskapet här. Vänstervåldet har utövare, försvarare och sympatisörer djupt inne i olika delar av de mest centrala samhällsfunktionerna. Som Anna-Lena

Lodenus [skriver](#): ”Extremvänstern avviker också från andra våldsbejakande miljöer genom att ha en väsentligt mycket bättre relation till etablissemang. Det är på sätt och vis symptomatiskt, vänsterextremism ses av olika skäl ofta inte som en lika allvarlig form av radikalism.” Ur detta perspektiv utgör vänsterextremismen i längden ett större hot mot demokratin.

De fina forskarna

FREDRIK SEGERFELDT GRANSKAR VÄNSTERN DEL 4. I den akademiska världen är toleransen för vänsterns våldsideologier stor. Vänstervåld och kommunistiska regimers brott förskönas eller tonas ned av akademiker med tillträde till offentlighetens finrum. Samtidigt misstänkliggörs de som uppmärksammar kommunismens illdåd.

[Fredrik Segerfeldt](#)

Publicerad 3 april 2017

Den uppburne idéhistorikern

Elizaveta hade skrivit rent manuset som smugglats ut ur fånglägret där det hade skrivits. Under tortyr tvingade säkerhetspolisen den gamla kvinnan att erkänna att hon hade ett exemplar av texten hemma i lägenheten. När Elizaveta sedan släpptes hängde hon sig.

I boken, baserad på 227 vittnesmål, beskrev författaren bland annat ett trettiotal olika tortyrmetoder. Förutom de vanliga – misshandel, svält, uttorkning, sömnbrist och hårt arbete – återges våldets och förtryckets uppfinningsrikedom: man skriker genom en megafon i bägge öronen samtidigt till dess att fången blir döv, man tvingar fången att stå upp i en låda full med insekter och som är så liten att alla fyra väggarna trycker mot kroppen, man tvingar fången att i sex dagar i sträck sitta på en pall utan ryggstöd. En särskild metod kallades svandyket. Det gick till så att man förde in en lång bit tyg mellan käkarna på fången, drog ändarna över axlarna och knöt fast dem i anklarna. Sedan lade man fången på magen på golvet som ett hjul, utan vatten i upp till två dagar. Till slut gick ryggraden av.

Boken hette *Gulagarkipelagen* och författaren var nobelpristagaren Aleksandr Solzjenitsyn, som själv tillbringade åtta år i läger och fängelse. Det monumentala verket och dess beskrivningar av det sovjetiska lägersystemets omfattning och helvete var en ögonöppnare för många i väst.

Den svenske idéhistorikern Sven-Eric Liedman hade inte mycket till övers för Solzjenitsyn, varken som författare eller som motståndsmän. I stället var han rädd att dennes avslöjanden skulle försvåra kommunismens genomslag i Sverige. Livet i Sovjetunionen var ju ändå var långt bättre än det i Tsarrysland, påstod han (Cronquist m fl 2008). Solzjenitsyn [avfärdade](#) han som en pajas.

Sven-Eric Liedman är en av Sveriges mest uppburna akademiker inom humaniora. Han har inte bara skrivit artiklar i prestigefyllda Nationalencyklopedin utan även en lärobok om politiska ideologier som i decennier varit vida använd vid landets universitet. Liedman har också under lång tid blivit flitigt publicerad på kultursidorna. I debatten i svallvågorna efter *Kommunismens svarta bok* lät Dagens Nyheters kulturredaktion honom agera något slags [rikslikare](#).

Detta trots att Liedman [enligt egen utsago](#) var kommunist ända fram till massakern på Himmelska fridens torg i Peking 1989. ”Allt för länge trodde jag på Marx idé om det sociala kriget som en nödvändig urladdning för att uppnå ett samhälle utan förtryck”, har han sagt.

Detta trots att Liedman enligt egen utsago var kommunist ända fram till massakern på Himmelska fridens torg i Peking 1989.

Låt oss vända på det hela. Vi behöver inte ens göra den klassiska jämförelsen med Nazityskland. I stället nöjer vi oss med Chile under Pinochet, vars regim lät döda

mindre än en promille så många som den sovjetiska. Låt oss föreställa oss en person med uttalat högerextrema böjelser, som menat att det viktigaste med Victor Jaras sånger är att de försvårar den politiska kampen i Sverige och som trott på det etniska kriget som en nödvändig urladdning för att uppnå ett gott samhälle.

Hur sannolikt är det att denna persons lärobok om politiska ideologier hade varit lika flitigt förekommande som Liedmans? Hade den använts över huvud taget? Utan debatt?

Professorn i samtidshistoria

Den 18 september 2016 var Dick Erixon för första gången med i [panelen](#) i Sveriges Radios söndagsprogram Godmorgon, världen. Det blev ett himla liv, ty Erixon är chefredaktör för den Sverigedemokraterna närstående nyhetssajten Samtiden. Tidningen Medievärlden [ställde](#) SR-mellanchefen Nina Benner mot väggen. I sin uppmärksammade [artikelserie](#) i DN Kultur använde Mattias Hagberg Erixons deltagande som ett exempel på normalisering av SD.

Ett halvår senare var Jimmie Åkesson med i [Ekots lördagsintervju](#), ett program som kommenterades av Karin Svanborg-Sjövall från Timbro och Kjell Östberg, professor i samtidshistoria på Södertörns högskola. Östberg avvisade paralleller mellan SD och V och menade att det senare partiet har gjort upp med sin historia. Vidare påstod han att Vänsterpartiet slogs för demokrati på 1920-talet och stod upp mot fascismen på 1930-talet. Med tanke på vad vi såg i en tidigare artikel i denna serie får det anses vara anmärkningsvärda påståenden från en professor i historia.

Vem är då denne Östberg? Det nämndes inte i inslaget, men han är medlem i Socialistiska partiet (SP) och flitig skribent i partiets tidningar [Internationalen](#) och [Röda rummet](#). SP är ett trotskistiskt parti, uppkallat efter Leon Trotskij, ledare för Röda Armén efter den bolsjevikiska statskuppen 1917. Han [lät avrätta](#) tusentals soldater och när Stalin massmördade bönder för att skynda på tvångskollektiviseringen av jordbruket klagade Trotskij på att massakern gick för långsamt.

I boken [Communism and terrorism](#) från 1920 reagerade Trotskij på kritik från en tysk socialdemokrat och skrev bland annat att hans bolsjeviker ”aldrig brytt sig (...) om det mänskliga livets helighet”, att ”problemen bara kan lösas med blod och järn” samt att ”den man som erkänner den revolutionärt historiska vikten av det sovjetiska systemets faktiska existens måste också stödja den röda terrorn”. I SP:s [partiprogram](#) står det: ”Att bryta den härskande klassens makt och påbörja uppbygget av ett

socialistiskt samhälle innebär att majoriteten för första gången tar över styret av hela samhället. Denna grundläggande omvandling kallar vi revolution.”

Notera särskilt orden ”för första gången”. Det innebär att SP betraktar vårt nuvarande politiska system som minoritetsvälde. Vi andra kallar det liberal och representativ demokrati, där vi väljer företrädare till en lagstiftande församling som sedan utser en exekutiv makt och där det finns juridiska och andra kontrollinstanser som garanterar medborgarna grundläggande rättigheter. Östberg är inte demokrat.

Demokratiföraktet och våldsromantiken finns fortfarande kvar i akademiska kretsar.

Hur kommer det sig att det anses mindre problematiskt att Östberg kommenterar vänsterns demokratiska arv i Ekots lördagsintervju än att Erixon är med i panelen i Godmorgon, världen?

Det är lätt att raljera över att Liedman och Östberg är två gamla vänsterakademiker och att 1970-talets diktaturvurmeri är överspelat. Men jag började medvetet med dessa två för att visa på den röda tråden. Ty demokratiföraktet och våldsromantiken finns fortfarande kvar i akademiska kretsar. Det är bara det att nu när världskommunismen kollapsat och det saknas tydliga förebilder tar det sig andra uttryck.

Akademiskt våld

Tobias Hübinette har en doktorsgrad i koreanologi och jobbar numera på Karlstad universitet. 2013 var han verksam vid Mångkulturellt centrum (MKC) i Fittja söder om Stockholm. Då fick han uppdraget av dåvarande integrationsminister Erik Ullenhag att skriva en rapport åt regeringen om afrofobi. [Enligt egen uppgift](#) är Hübinette en flerfaldigt dömd våldsbrottsling och har en bakgrund i AFA.

I [Aftonbladet](#) kritiserade journalisten Peter Kadhammar nyligen Mångkulturellt centrum för en stor väggmålning som hyllar tre avlidna kriminella. Edda Manga, filosofie doktor i idéhistoria, tidigare sommarpratavert i Sveriges Radio och forskare vid MKC, reagerade kraftigt och krävde på Facebook en staty på Norrmalmstorg över den ökände våldsbrottslingen Clark Olofsson. Tillsammans med maken Mattias Gardell, professor i religionsvetenskap i Uppsala och uppmärksam författare och debattör, utvecklade hon sedan resonemanget i en längre [text](#) i vänstertidningen Stockholm Fria. Gardell, som [försvarar](#) att han accepterade Leninpriset genom att säga att han inte har något otalt med

sin historia, har [varit med](#) i AFA. Manga har själv en [bakgrund](#) i kollektivet Raspen, uppkallat efter den tyske vänsterterroristen Jan-Carl Raspe.

En forskare som har tätare nutida band med våldsvänstern är Mats Deland, historiker vid Uppsala universitet. I antologin [Brunt!](#), som han var redaktör för, lät han [AFA skriva](#) ett kapitel.

En annan är den doktorand som efter en sen kvälls SD-jakt med AFA för några år sedan kom hem och slog till en gemensam kompis med den fjäderbatong han hade haft med sig på stan, för att kompisen är moderat. Den kanske allra mest uppmärksammade terroristen i svensk akademi är Pia Laskar, lektor i genusvetenskap vid Linköpings universitet.

Tillsammans med medlemmar i tyska Röda arméfaktionen förberedde hon en kidnappning av det socialdemokratiska statsrådet Anna-Greta Leijon och dömdes till fängelse för det. Enligt en [intervju](#) från 2009 har Laskar ”inte gjort avbön med tiden”.

Akademiskt stöd

Man behöver inte vara eller ha varit med i någon av vänsterns våldsamma rörelser för att ge stöd åt dem. Det kan man också göra genom att underbygga och utveckla deras världsbild.

Rodney Edvinsson greps av polisen under Göteborgskravallerna 2001.

Senare samma år demonstrerade han mot G8-mötet i Genua och förespråkade våld som politisk metod. ”Jag är militant och tycker att det är rätt att använda påkar mot poliser”, sade han till [Aftonbladet](#). I dag är Edvinsson lektor i ekonomisk historia vid Stockholms universitet.

”Jag är militant och tycker att det är rätt att använda påkar mot poliser”, sade han till Aftonbladet.

Under 2014 drabbades stockholmsförorten Husby av oroligheter med bland annat bilbränder. Debatten om orsaker och lösningar gick hög.

I [Aftonbladet](#) kallade Daniel Strand, doktorand i idéhistoria vid Stockholms universitet, ”utförsäljningar” samt ”sjunkande skolresultat och växande klyftor” för ”strukturellt våld”. När ickesocialister vinner valet, sänker skatten och privatiserar utövar den alltså våld mot befolkningen.

Det är klart folk slår tillbaka. Det är väldigt likt RF-kramaren Markus Allards [formuleringar](#).

Strands språkbruk är vida spritt. Det återfinns exempelvis hos Majsa Allelin, doktorand i socialt arbete vid Göteborgs universitet. Hon är en av huvudfigurerna i föreningen Pantrarna, som har [kopplingar](#) till gängkrigen i Göteborg, och [tycker](#) att de sociala skillnaderna i Sverige är ”strukturellt våld”. Allelin är en av arton forskare som skrev under en [artikel](#) i protest mot Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet, ett nationellt resurscentrum för forskning om ideologiskt motiverade våldsutövande miljöer.

Kritiken bestod bland annat i ”bristande förståelse för ojämlikheter”, ”att den rådande maktordningen lämnas ogranskad” och att ”själva definitionen av våld blir godtycklig och beroende av rådande dominansförhållanden i ett samhälle”. Forskarna menar alltså att inkomstskillnader i ett av världshistoriens mest jämlika samhällen motiverar våld och vänder sig mot den liberala demokratin och rättsstaten. En annan av artikelns undertecknare är Patricia Lorenzoni, lärare vid Linköpings universitet. Även hon har bakgrund i Edda Mangas kollektiv Raspen.

Ytterligare ett exempel är relativt färsk rapport från just Segerstedtinstitutet. I den [skriver](#) Malmölektorn Marcus Herz att ”upprätthållandet av den liberala demokratin in absurdum naturligtvis [är] lika fanatiskt som någon annan politisk idé...” [och](#) ”den liberala demokratin använder exempelvis ofta sitt eget styrelseskick till förtryck, våld och ett upprätthållande av ojämlika maktrelationer”. Som hämtat ur en AFA-handbok.

Akademiskt förnekande

Ett annat sätt att ge stöd åt våldsvänstern är att förneka dess existens och att tona ned dess våld.

2013 kom regeringens ”Utredning om ett effektivare arbete för att förebygga våldsbejakande extremism” med sin rapport. Fem forskare i samhällsvetenskap (Joakim Ekman, Adrienne Sörbom, Håkan Thörn, Mattias Wahlström och Magnus Wennerhag) protesterade i hårda ordalag på [DN Debatt](#) och menade att utredningens förslag ”riskerar att undergräva unga människors möjligheter till demokratiskt engagemang”. De vänder sig mot utpekandet av den autonoma vänstern, ”vars ideologi präglas av krav på mer demokrati och bättre villkor för underordnade grupper som invandrare, kvinnor och HBTQ-personer”, och menar att det inte är demokratipedagogiskt att behandla dessa ungdomar som ett potentiellt extremisthot. Samma forskare skrev också en [ilsken artikel](#) som en reaktion på Uppdrag granskningens reportage om vänstervåldet.

Återigen var det urskuldande av våldsvänstern som stod på agendan.

När utredningens förslag sedan skulle sättas i verket tog de fem forskarna återigen chansen och skrev en ny artikel i [DN Debatt](#), denna gång tillsammans med tio andra, och kallade arbetet ”demokratifientligt”.

Återigen var det urskuldande av våldsvänstern som stod på agendan och kritiken riktade in sig mot att förbunden Allt åt alla och Syndikalistiska ungdomsförbundet (SUF) listades som våldsbejakande vänsterextremister, eftersom de enligt forskarna bara är för civil olydnad.

Som journalisten Magnus Sandelin, expert på politiskt extremistvåld, visar på sin [blogg](#) är SUF:s civila olydnad inte bara passiv, utan våldsam. I en [instruktionsfilm](#) om konfrontativa aktioner säger speakerrösten ”Tänk på att aldrig kasta saker, om det finns risk att kamrater träffas”, samtidigt som två personer i filmen kastar föremål på en spelad polis. Sandelin skriver att ”[d]et är tydligt att SUF ser våld som en legitim metod i sitt politiska arbete”. Han pekar också på att Allt åt alla har gett moraliskt stöd till politiskt våld och att gruppen har samlat in pengar till medlemmar i Revolutionära fronten som dömts för grova våldsbrott.

Enligt den etablerade bloggaren [Anders Svensson](#), själv aktiv i Socialistiska partiet i Göteborg, finns det ingen rågång alls mellan de olika grupperna i stadens vänsterextrema miljö, förmodligen landets största. Här har ”Revolutionära Fronten (RF) under hela sin existens samarbetat med organisationer inom övrig vänster och har haft gemensamma medlemmar med RKU, Kommunistiska Partiets Ungdomsförbund. Delar av RF har alltid deltagit i [...] Syndikalisternas 1:maj tåg.”

När ovan nämnda Daniel Strand [recenserade](#) Magnus Sandelins bok *Extremister* vände han sig mot att våldsvänstern behandlas på samma sätt som nazisterna och jihadisterna, frågade om politiskt våld alltid är av ondo och menar att man måste se våldets sociala kontext (man får anta att ”massinvandringen” inte är en sådan kontext). Som om Centerns förslag till reformer av lagen om anställningsskydd motiverade en brandbomb mot en McDonald’s-restaurang. Som om Fredrik Reinfeldt var Ludvig XVI.

Som om Centerns förslag till reformer av lagen om anställningsskydd motiverade en brandbomb mot en McDonald’s-restaurang. Som om Fredrik Reinfeldt var Ludvig XVI.

Ett sista exempel kommer från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). När myndigheten skulle beställa en rapport om extremvänstern vände den sig till en person som [enligt egen uppgift](#) är

”insiderforskare”, det vill säga någon som är en del av denna rörelse. Det är Måns Lundstedt, forskarassistent vid Södertörns högskola, som så sent som 2015 representerade Allt åt alla i offentligheten.

Att det är svårt att tänka sig att myndigheten skulle vända sig åt en ”insiderforskare” för att granska vit makt-miljön, beror inte bara på att det skulle vara svårt att hitta några sådana.

Dessa fyra artiklar har visat hur vänsterextremism särbehandlas positivt i svensk offentlighet. Trots ett sekel med vurmeri för våld och diktatur som en röd tråd kommer Vänsterpartiet lindrigt undan, trots överväldigande belegg för motsatsen behandlas kommunism som något annat än som en totalitär massmordsideologi. Trots den extrema vänsterns våld behandlas den med silkesvantar i media och trots den odemokratiska karaktären har den våldsbejakande vänstern stöd i delar av akademien. Det är ett problem. Kollektivistiskt hat från en ideologisk rörelse med en blodbesudlad historia är just det och inget annat. Våld som syftar till att störa, undergräva eller kullkasta demokratin är på allvar. Och det spelar en avgörande roll vilket stöd de våldsutövande extremisterna har i samhället i övrigt, särskilt i parlamentet, i akademien och i media. För det är där demokratin utövas, formas och granskas.

Litteratur

Cronquist, Marie, Lina Sturfelt och Martin Wiklund (red) (2008), *1973: En träff med tidsandan*. Lund: Nordic Academic Press.

[våldsbejakande extremism](#)

Fredrik Segerfeldt

Fredrik Segerfeldt är författare och liberal debattör.

